Seat No. : _______________

DB-107

December-2025

B.A., Sem.-I

Sanskrit (Repeater)

(Sanskrit Compulsory, नीतिशतकम्)

Time : 2:30 Hours] **[Max. Marks : 70**

સૂચના : દરેક પ્રશ્ન સમાન ગુણ ધરાવે છે.

Instruction : All questions carry equal marks.

1. નીચેના શ્લોકોની સમજૂતી આપો : **14**

Describe the Verses given below :

(1) निन्दन्तु नीतिनिपुणा यदि वा स्तुवन्तु
लक्ष्मीः समाविशतु गच्छतु व यथेष्टम् ।
अद्यैव वा मरणमस्तु युगान्तरे वा
न्याय्यात्पथः प्रविचलन्ति पदं न धीराः ।।

(2) वाञ्छा सज्जनसङ्गमे परगुणे प्रीतिर्गुरौ नम्रता
विद्यायां व्यसनं स्वयोषिति रतिर्लोकापवादाद्भयम् ।
भक्तिः शूलिनि शक्तिरात्मदमने संसर्गमुक्तिः खले
येष्वेते निवसन्ति निर्मलगुणास्तेभ्यो नरेभ्यो नमः ।।

અથવા / OR

1. ટૂંકનોંધ લખો : **14**

Write short notes on the following :

(1) मूर्खजनउपहासः

(2) सज्जनप्रशंसाः

2. નીચેના શ્લોકોની સમજૂતી આપો : **14**

Describe the Verses given below :

(1) नैवाकृतिः फलति नैव कुलं न शीलं

विद्यापि नैव न च यत्नकृतापि सेवा ।

भाग्यानि पूर्वतपसा खलु सञ्चितानि

काले फलन्ति पुरुषस्य यथैव वृक्षाः ।।

(2) विद्या नाम नरस्य रूपमधिकं प्रच्छन्नगुप्तं धनं

विद्या भोगकरी यशस्सुखकरी विद्या गुरुणां गुरुः ।

विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्या परा देवता

विद्या राजसु पूजिता न तु धनं विद्याविहीनः पशुः ।।

અથવા / OR

2. ટૂંકનોંધ લખો : **14**

Write short notes on the following :

(1) વિદ્યાનો મહિમા – Importance of Learning

(2) મૈત્રીનો મહિમા – importance of the Friendship

3. નીચેના શ્લોકોની સમજૂતી આપો : **14**

Describe the Verses given below :

(1) शशी दिवसधूसरो गलितयौवना कामिनी

सरो विगतवारिजं मुखमनक्षरं स्वाकृतेः ।

प्रभुर्धनपरायणः सततदुर्गतः सज्जनो

नृपाङ्गणगतः खलो मनसि सप्त शल्यानि मे ।।

(2) लोभश्चेदगुणेन किं पिशुनता यद्यस्ति किं पातकैः

सत्यं चेत्तपसा च किं शुचि मनो यद्यस्ति तीर्थेन किम् ।

किम् सौजन्यं यदि किं गुणैः सुमहिमा यद्यस्ति किं मण्डनैः

संद्विद्या यदि किं धनैरपयशो यद्यस्ति किं मृत्युना ।।

અથવા / OR

3. ભર્તુહરિના જીવન અને કૃતિઓ પર સવિસ્તાર નોંધ લખો. **14**

Write in detail about Bhartruhari's Life and his writings.

4. નીચેના શ્લોકોની સમજૂતી આપો : **14**

Describe the Verses given below :

(1) मौनान्मूकः प्रवचनपटुर्वातुलो जल्पको वा
धृष्टः पार्श्वे वसति च सदा दूरतश्चाप्रगल्भः ।
क्षान्त्या भीरुर्यदि न सहते प्रायशो नाभिजातः
सेवाधर्मः परमगहनो योगिनामप्यगम्यः ।।

(2) यस्यास्ति वित्तं स नरः कुलीनः
स पण्डितः स श्रुतवान् गुणज्ञः ।
स एव वक्ता स च दर्शनीयः
सर्वे गुणाः काञ्चनमाश्रयन्ति ।।

અથવા / OR

4. મુક્તકનાં લક્ષણો જણાવી નીતિશતકમનું મૂલ્યાંકન કરો. **14**

Give characteristics of Muktak and evaluate Nitishatakam.

5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ આપો : (કોઈપણ **સાત**) **14**

Select the correct option and give answer : (any **seven**)

(1) सिकतासु यन्ततः पीडयन् _______ अपि लभेत ।

(a) धनम् (b) जलम् (c) तैलम्

(2) येषु एते निर्मलगुणाः निवसन्ति, तेभ्यः नरेभ्यः _______ ।

(a) नमः (b) शान्तिः (c) शुभम्

(3) यः महात्मा भवति तस्य विपदी _______ भवति ।

(a) सुखम् (b) दुःखम् (c) धैर्यम्

(4) फलोदगमैः _______ नम्राः भवन्ति ।

(a) पशवः (b) तरवः (c) जंतवः

(5) _______ चेतः प्रसादयति ।

(a) धनसंगतिः (b) दुर्जनसंगतिः (c) सत्संगतिः

(6) कः लालनात् विनश्यति ?

(a) सुतः (b) सेवकः (c) शिष्यः

(7) वित्तस्य _______ गतयः भवन्ति ।

(a) एका (b) तिस्रः (c) चतस्रः

(8) कृषिः _______ विनश्यति ।

(a) अनवेक्षणात् (b) अनध्ययनात् (c) संगात्

(9) खलोपासनात् _______ विनश्यति ।

(a) कुलं (b) धनं (c) शीलं

(10) प्रवासाश्रयात् _______ विनश्यति ।

(a) स्नेहः (b) यतिः (c) विप्रः

(11) _______ पुंसां पापम् अपाकारोति ।

(a) विद्या (b) सत्संगतिः (c) धनशक्तिः

(12) _______ परं भूषणम् ।

(a) रूपं (b) धनम् (c) शीलं